

૭૬૩૩

પી ચંદ રાજ ખ્યાલ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર-

જી. છોટાલાલ છગનભાલ.

અમદાવાદ

રીઝીશનના રસ્તા ઉપર તુનનાર વલીમદના

મકાનમાં યુક્તપીઠાસ નામુદાસે ખાતાના

સલપ્રકાશ પ્રેસમાં છાપ્યા.

સેવન ૧૯૪૫. સને ૧૮૮૯.

દીપત ર આના

ગોપીચંદ રાજાનો જ્વાલ*

શ્રી મણિશાપ નમઃ ॥ શ્રી ચુરખ્યો નમઃ ॥ શ્રી ગોપીજન
વક્ત્રભાષ નમઃ શ્રી શારદાપ નમઃ ॥ અથ ગોપીચંદ રાજાનો
જ્વાલ લખ્યો છે.

હલકારાના ફુલો.

આપા હલકારા ગોપીચંદકા રહેવે અંગાલા દેશમે,
સારવતી માયા શારદા સમર, ધર વક્ત્રબકો દયાન;
પાયે ધુવરૂં બાજે ધનકે તોડે મુખસે તાન.

જાલ વ્યાસ ઉરતાલ હમારા લેખે મુગરો માન. બોલ આપાં ૧
કાગરુ દેશ કમળા દેવી હરામત હે બરપુર;

હાંગલાજકા દરશન કીના જવાસા રહે ગઈ દૂર. બોલ આપાં ૨
રંગરંગીલા છીડી હમારે સદા ને રહે તે સંગ;

કાગ પડે ઝગડેકે માંડી ફરે ફાગમં જંગ. બોલ આપાં ૩
પાંચ રૂપઆ પાવા રાજ કરે જમ્માં ને ફર ન્યારી;

રાજ સાહેબદા હુકમ હુવા તો પડડો ચોર જુવારી. બોલ ૪

ધડી ધડાકી ચીડી લગાવા ગોથા કાઢ ન ખાવા;

ગુજરાતસે જલદી આપા મંબછ કલકતા. બોલ આપાં ૫

મંબછમં મંબાદેવી કલકતેમં કાલી;

ભેદાણામં મામુંડા લાલ ચુંદડી વાળી.

બોલ આપાં ૬

બંગાલેસે આપા હલકારા સખકે ગન બાપા,
આવે ગોપીચંદ રાજ બાજે નોખત બાજ. બોલ આપાં ૭

દેર દુહા.

આપે ગોપીચંદ જોડ બંગાલેમેં રાજ દેર સખ દેશમેં,
સરસતીમાયા શારદા સમર ધરવલ્લભકો. ધ્યાન;
પાપે કુચરં બાજે ધનકે મુખસે તોડે તાન.
બાલ બાસ ઉરતાઠ હમારા મુજરો લેજો માન. આપાં ૧
પિતા હમારે જાને પ્રથવી નામ ત્રીલોકીચંદ,
રાજ કેદ કીયે દેવનને જીનકે કાટે ફંદ;
શીર ફાધ શેહેરમાંડી દુનીયાં કરે આનંદ. આપાં ૨
મા મેરી મૈનાવતી સરે મામા બરથરી જાણુ,
ઉજાણુ નગરી સફળા તીરથ તીનકી દેવે દાન;
જોગી હોયકર ચલા જંગલમે લગા ગ્યાનકા બાણુ. આપાં ૩
કામરે દેશ કુમક્ષા દેવી પુરણ કરજે કાજ,
દક્ષણુ માતા તું જનુની રખીયો મેરી લાજ;
બારા ઘાટી બંગાલેમે ગોપીચંદકો રાજ. આપાં ૪
છછ આતી હુધ મુલકુમેં કરે નોકરી રાજ,
ન્યારી ન્યારી, ધુંટે નોખત બાજે છતીસે બાજ;
હાથી ઉપર કરે અંબાડી બાજે તુરકી બાજ. આપાં ૫
ચડા શિકાર ગોપીચંદ રાજ મારા શેર સખ જંગલકા,
સાત સુરમેં ચાદે સુવે ઉનકે પીઠ બંગાલા;
પાખતર પાખર ઓર પતાકા હાથે સોવે બાલા. ચડા ૬

એંસી લાખ અસવાર હમારા ચડતેહે સખ જંગલમ્;
 બડે બડે હમ ઝગડે ઝીતે ધડી પલક ઓર છીનમ્. ચડા૦ ૨
 પાંચ લાખ ખાદલ સખ ચડને ઘોડે એંશી હનર;
 સીતર લાખ તો રહેવે સાંઢીયે હાથી બાર હનર. ચડા૦ ૩
 કડાખીણુ ઓર હાથણી મેંચ્યા ઢાલ પાસ હમ રખતે;
 કામ પડે અઢેકે માંછી સખકે પહેલે ચડતે. ચડા૦ ૪
 શીરોષ્ઠ તત્તવાર હાથમ્ કડીયાં ખીચ કટાર;
 સોંગા ખાતર શીરે બટકતા જાણે જુગ સેસાર. ચડા૦ ૫
 પાંચ લાખ હાથીકે હોદો તુરીયાં બહોત અપાર;
 વીસ લાખ તો પડે જંજીરા તીસ લાખ તત્તવાર. ચડા૦ ૬
 શીરે નકીખ ફેજકે માંછી બડા માર દીક્ષ બંકા;
 ઘોડા ઉપર કરો સગઈ દેઓ નકારે ડંકા. ચડા૦ ૭
 તીસ લાખ બંદૂક નાળીયંદ જાને ખેલ સંભાલ;
 કમર કટારા હાથ શીરોઈ પીઠ ઢળકતી ઢાલ. ચડા૦ ૮
 ખીશ લાખ તોપાંકે ઉપર એક ધનાંમ નીશાન;
 તીસ લાખ ઓ પડે જંજીરા એક લાખ અશમાન. ચડા૦ ૯
 દેશ હમારા દુર હે શરે ગોડ બગાલા શહેર;
 હું તો ગોપીચંદ રાજ લીયો સોંગને ઘેર. ચડા૦ ૧૦

ટૅર.

ગો—ચાલોને સોંગ શીકાર હો શીશરજ મીરા.
 આદ જમીરા બોમીઆ સાથે સુણુ ચીત લગાય;
 ગાણુસ મારો રોજકો સવો ફલ લાખેણા ખાય. હો શી ૧૨

પ્રથમ ભાગ પાસાડકે માંદો ખરો મારગ રોક,
 ગામ ઉભડયો ગોર કેસવો દુખી શહેરકે લોક. હો શી. ૨
 સેન મીડી કામની સરે દુદીઅન કંઠ લગાય,
 રાજ મીમીઠા રાજવી સયો સીંગા ચડે શીકાર. હો સી. ૩
 ઘોડા ઉપર ચડેયો સરે લે નાગી તરવર,
 ખાલકેસરી કીપાસેતી લેવા દુથમન કુમાર. હો સી. ૪

ટે.૧.

ગો—યારો સુતો શેર નિઃશંક જગાદે સોંગની.

ટે.૨.

સોહશી—રાજ સોંગને મત છેડ કરું મં ખીનતી,
 ગો—ખડી રહે તું સોંગની યારા સોંગને દેહો જગાય,
 લાજો મારયા રજપુતાસે અખકાં ભાગી જાય. યારો. ૧
 સો—તું આમી ખીય વિસરે એ જંગલ ખીય શેર,
 તુરતહી તોડે મારયાસરે જીજીમં રતીઅણુ ફેર. રાજ. ૨
 ગો—ફેર ફેર તું કયા કરે યારો સોંગને સેજા ઘેર,
 ગામ ઉભડયો ગોર કેસરે મં ઉણુરો માયુ વેર. યારો. ૩
 સો—વેર છે યારો આગશે ફેર પીછે પરતાય,
 ઘેર અહુકે કામનીશ તું ખગ મીલેતે જાય. રાજ. ૪
 ગો—શેર નીશંક પહાડમં જળ જાગે જળ મારું,
 દુદીઅન છોડું જીવતો સરે દુક દુક કર ડારું. યારો. ૫
 સો—નામ લેવે દુકદો સરે મારે ઝાલા ઉડે અંગ,
 સુતો શેર અખ જાગશે વો કરે રંગમં ભંગ. રાજ. ૬

- જો—રંગમે ભંગ ચમકતી લાલ્લી તું તીરીપનથી જાત,
ધારા ખાવંદ પળ ચલશે રજપુતા રે હાથ. ધારો ૭
- સૌ—સીંગ લડે રજપુતાસે શીર ક્યા હોત,
જો—ખડે ખડે જોધે જંગલ જીય મારા સીંગને ડાર,
હાથ છોડ હથીઆર ચંદાવા છાતી ખીચ કટાર. ધારો ૮
- સૌ—કહાં હાર કટાર ધરો કરમે કરો ચીરોઈ મ્યાન,
છતની ખેર કરો તમ રાજ સાહેબ ખચાવે જાન. રાજો ૯
- જો—જાન હમારી નહીં હે નારી મત કરના મગરર,
લાગી ચોટ શીર શેર કીમ તુ રાંડ ભાગ જા દુર. ધારો ૧૦
- સૌ—દુર ભાગકે કહાં જાં જાડો લડું શેરકે સંગ;
સનમુખ આપ મારયા માંડ કરા ફાજમે જંગ. રાજો ૧૧
- જો—તીરીપાલ ખડે ખાવોંદકે આગે જીવે જીતને ખાર;
લગી ચોટ શીર શેર મરગકી તુ ઓર કટેગી ચાર. ધારો ૧૨
- સૌ—ઓર મરદકુ આગ લગાડી જો જીતે મરથાર;
સતી હોયકે સંગ ચલુંગી જલું ઉનકે હાર. રાજો ૧૩

ટેર.

(સોહણ પોતાના સ્વામીને જગાડે છે.)

જોગેરે જોગેરે જંગરા રાજવી, જોગેરે જોગેરે જંગરા રાજવી,
શીર ક્યા આવે તુને નીંદ ચડ આયો ગોપીચંદ રાય,
તોરણ આયો ખીંદ—જોગો ૧

ચડ આયો ગોપીચંદ રાજ ચમોદશ ધાસો ધેર;
આગ મુને રોના રોર થેં પલ્લી પાસાઓ ખેર. જોગો ૨

દસ પર દસ ચઢે અતી ભારી તેરી એકલી જનન;
 દો દો હાથ રાજ સો સો કર ભગવાન. જગો ૩
 રીતેર લાખ ફાજડો માલીક વો ગોપીચંદ રાજ,
 એક ચોટમેં અમર ડગાવે અધક બજાવે બાજ. જગો ૪
 સનમુખ આપકે મારમા માંડ્યા તોપ ધરી શીર ન્યારી,
 સોલકમાં કાને સુણ્યા સવો કર ઘોડે અસ્તગી. જગો ૫

ટેર લાવણી.

ગોપીચંદ—

ખડા વાજ જદ પડા જમીપર લગા શીશ બાલા,
 મત કરના પરીત રાંડકી મારા શેર દે ગઈ ટલ્લા.
 જન બચાકર ચલી જંગલમેં ઝવડેસે હારી,
 બારા કોસ શીર દે ગધ અખાડા પરવત ઓર ઝાડી;
 નાલે નાલે શીરે બઠકતી જોખન મદમાતી,

જલ જાએ તેરી પ્રીત સજના મેં જતીથી મારી;
 ધસ જંગલમેં આગ લગાઈ આજ રહું ન્યારી,
 મારા શેર જાજ હુધ ખીરાની જીતોંકી હારી.

ગોપીચંદને દેખ તમાશા સખ દુનીયાંકુ અંખ્યા હાંસા;
 તીરીયા કાજ જુઠા પાસા કર ખે મોં ઠાલા. ખડા ૧

શીરે ફાજ જદ ગોપીચંદ ગોપીચંદકી કયા કેહેતા બોધ,

રાંડ જતસે કર કર મોહોખત કયા કીસને પાધ;

લડે ફાજ ખીચ શેર રાયાને કેસી વે લડાઈ,

રાંડ ખડી જદ દેખે તમાશા પાસ નહીં આધ;

લગી ચોટ શીર શેર મરમકી ખાઇ ગઇ મુરછાઇ.
 મરતા શેર ક્યાજ કહેતા તેરા રાજ મેં સુખીજ રહેતા;
 મેં કીસીકુ દુખ નહીં દેતા રહો ખાલખાલા. ખડાં ૨
 ચડી ફોજ જળ ગોપીચંદકી ક્યા કહેતા સખકુ,
 રાંડ જાત જગતમેં જુડી ના ચઇએ હમકુ;
 દોલત માયા માલ ખખના સખી દુનીયાં વ્રમકુ,
 દોલત માયા ખેઠા ખખના પાઠ કરો ધરકુ;
 ધતની અરજ અજ સુનલો મેરી સખી જાઓ ધરકુ,
 જીતે રહે તો આન મીલેમે જાતે જંગલકુ,
 જોગી હોકર ધ્યાન લગાઉ પરમ પદારથ ને મેં પાણિ;
 જનમ મરનસે મેં ટલ જાડી હોય ગયા ઉજ્યાલા. ખડાં ૩
 હાકમને જદ કરી હુસીઆરી હરણુ એક લાયા,
 આરા હરણુ ઉનકે પીછે છત્ર ખલ કીયા;
 અપને હાથસે ચોટ લગાઈ હરણુ ગમરાયા,
 આરા હરણુ ઉનકે પીછે ગીરા દઈ કાયા;
 હરણુકો જદ દેખત તમાશા હાકમ ખુલવાયા,
 રાંડ જાત એક નહી જુગમેં મનમેં હરખાયા;
 અખી કહેતો પહાંસે સરકુ ચલો ધાર સજ અપને ધરકુ;
 માતી કહે મેં રટતા હરકુ.

ખડાં ૦૪

 ટેર.

ગો-મેનાવતી માતા નીર બયોરે ધારા નેણમે.

મે-ગોપીચંદ લડકા, ખાલજ અરસેરે કચન મેહેલમે;

- ગો—ક્યું માતા તું ઉણુમનીશરે નીતકી રહેત ઉદાસ;
જો કોઇ કહેવે જીમ કટાતું કરે દુશમનકો નાશરે. મેં ૧
- મૈ—ના બેટા મે ઉણુમનીશરે ના કંઈ રહુંરે ઉદાસ;
રત પથ્થરી બાજક ચડોશરે બબ બરસાચુરી આશરે. ગો ૨
- ગો—ના બાજક ના ખીજલીસરેરે ના કોઈ બાજે વાવ;
થારે મન ચિંતા ઘણી માને સાચી બોલ બતાવરે. મેં ૩
- મૈ—સાચ કહેશને સત ડમશેને જુઠ કહે પત જાવ;
જાઝ પડી ફરીઆવમેં શમે અધખીચ ગોયા બાવરે. ગો ૪
- ગો—જાઝ પડી ફરીઆવમેં સવે ફરદહી પેલે પાર;
માર હડાતું નીરનેશમે કર નંગી તરવારરે. મેં ૫
- મૈ—ખ્યાન કરો તત્તવાર શને તુમ ધરો જગીતપર ટાલ;
કાયાનગર સુનો પડ્યો શને અપનો બરદ સંભાલરે. ગો ૬
- ગો—મેરો બરદ બરો તન તેરો જો કોઇ આગ્ય ધ પાવ;
માતા હુકમ શીરે નહીં પીછો તુરતહી હુકમ ઉઠાવરે. મેં ૭
- મૈ—મુઝે બરસા પુત્ર તીકારા તુઠી હે આગ્યાકારી;
રાજપાટ સુપનેકી માયા જીતો જગદવારીરે,—ગોપીમંદ લક્ષા
જોગી હોખરે તજ દે રાજને. ૮

ટીક.

- ગો—માતુ રાજ કરજુ દે, જોગી મત કરરે મા મેનાવની.
બારા બરસકી હમરે મરી મેં કયા જાતું જોગ;
ચરયા કરે મુલકકે માંદી હસે શહેરકે લોગ. માતુ ૧
- મૈ—મેસા બચન શીરે નહીં પીછા મેં પુરસાકી માન;

તેરી સુરત તેરા આપકાસ વો જલ બલ હો ગઘ રાખરે. ગો ૨
 મે-તેરા બચન શીરે નહીં પીછા નિષ રજપુત સપુત,

હો જુગ રાજ કરણદે માતા શીર નાગી અબધુત. માનું ૩

મે-પાવ પલકકા નહીં બરોસા કરે કાલકી આત,

ક્યા બાણુંકે કાયા હોવસ જો ઉગતે પરમાતરે. ગો ૪

ગો-દીન ઉગે જાતણુ કરે એર નીતકો દેહા દાન;

ખટ દરસનદો બાવ રખુને વિપ્ર વધાવું માન. માનું ૫

મે-દાન દેવે ફલ ક્યા હોવસને ધન દોલત, એર માયા;

અસલ ફકીરી લે લે લડકા અમર હોગી કાપારે. ગો ૬

ગો-ક્યા અમર કરે એક છીનમં દુટીઅન સાગેવાર,

પેહેલે પરાણું પદમની સરે વિસખે રાજકુમાર. માનું ૭

મે-તીરીઆ જાત જગતમં જુડી સુતરે ગોપીચંદ;

જનમ મરનસે હોન ન્યારો કટે ચોરાસી ફંદરે, ગો ૮

ગો-ચોરાસી ફંદ જીણીમં ક્યા ક્યા નીપજ સાર;

સીનેર લાખ ફોજ ફલ બાદલ ઉમો કરે પુકાર; માનું ૯

મે-કરે પુકાર એક નહીં ચારો આપણે અપણે કાજ,

મામો ચારો દેખ બરથરી તજ્યો ઉજ્જણી રાજરે; ગો ૧૦

મે-તજ્યો ઉજ્જણી રાજ બરથરી આયો ગોરખ નાથ,

હો જુગ રાજ કીયો પૃથ્વી પર ગયો ગુરૂકી સાથ. મા ૧૧

મે-ગુરૂ દેવનકો દેવ હો સરે ધરો ઉસીકો ધ્યાન,

જનમ મરણસે હો જા ન્યારો જાંચો ખેડ પુગણુરે. ગો ૧૨

ગો-તંવર પડ્યો બલસાગર માંહે જનમે નીર અપાર,

અવધટ ઘાટ એર નાવ પુરાણી કીસ ખીધ ઉતર પાર. મા ૧૩

મે—ધરે ધ્યાન ગુરકો લડકા જુઠો સખ સંસાર,
સતકી નાવ ધરમકા નેળ ઝીતો જમ દ્યારરે. ગોપી૦ ૧૪

ટૅર.

આયા બે જોગી નિગમ પહાડસે નહીયા પવન નહીયા પાણી,
જ્યાં હોતીયો અકાશવાણી નહીયા પુરખ નહીયો નારી;
ચાર ખુંટમેં કુધરકાર. આયા બે જોગી૦ ૧

બદ્દીનાયમં પડે સીમાલા આવે સરદકી ટહાડી,
આ પાસામેં સીંગ કંડકે ઊંચા પરવત ઝાડી. આયા૦ ૨

ગુર હમારા સાહોલી ચીમનલાલ કરે સલામ ચેલા ખાલ,
ગુર હમારા સાહોલી ચીમનલાલ જાત કામજી. આયા૦ ૩

શ્રીશ્રી કરકે સીતા પુકારે એક ચીતસે રામ,
બાબા આદમ ગુર હમારા ઉસકા ધરને ધ્યાન. આયા૦ ૪

નિગમ પહાડસે આયુકી જગા જહાં રહેવે જોગેસર નગગા,
પુષ્કરહે હિંદુકા ધ્યાન ખાલ વ્યાસકુ મેરા સલામ. આયા૦ ૫

મંગા જમનાં તીરથ બારી નહાનેકુ આવે નર નારી,
સીવ ગુરકા ભરતા ચેલા માલ આવે ખાતહી ચેત્રા. આયા૦ ૬

હરદ્વાર હરકી પેહેડી વહાં મંગા શીર વેહેતી ટેડી,
માનસીંગને દખાયા બાવા અચેક જોગી દવ ખતાવા, આયા૦ ૭

ખતલાવણુ વાલા પુછેહે બાવા ખાહાર કોણ ખડાહે,
બાબા ગોપીચંદ જલજલ ભરમ. આયા બે જોગી૦ ૮

ટૅર.

ગોપીચંદ—

અમર કરેરે કરૂં બંદગી ગુર ગુર જલંધર નાથ;
પેહેલા પુતલા જલ ગયારે પિતા સુધારે કાજ. અમ૦ ૧

જલ બલ મીલ ગયારે તમરે ધરા રહા સખ રાજ;
અમર કરેરે કરૂં બંદગી ગુર ગુર જલંધર નાથ. અમ૦ ૨

દુસરા પુતળા જલ ગયારે મૈનાવતી મારી મામ;
હાથ જોડને કરૂં બંદગી દુલખી લખી લાગુ પાપ. અમ૦ ૩

ત્રીસરા પુતળા જલ ગયારે સનમુખ ખડી ધર નાર;
પેહેલાં પરણું પદમણીસ વેા વિલખે રાજકુમાર. અમ૦ ૪

ચોથારે પુતલા જલ ગયારે ચંદ્રાવતી મરી બેન;
રોસ બેરે ચિંતા કરે બર બર આવે નેન. અમ૦ ૫

પાંચમા પુતલા જલ ગયારે ઉચ્ચેન મગરખ;
મામ ઉભડયો ગેર કેસરે જોગી કુવો અખધુત. અમ૦ ૬

છઠા પુતલા જલ ગયારે ઉભો કરૂં પુકાર;
સરન પડયો ગુરૂવ કરે એજ આહે તો માર. અમ૦ ૭

સાતમા પુતલા ધીર રહારે ગુર ગુર જલંધર નાથ;
માતી કહે મન ધીર વાચા સાઈ બચ ગયો રંક ફકીર, અમ૦ ૮

ટીક.

જલંધર—જારા બરસકી ઉમ્મર બચ્ચા જોડ બંગાલે રાજ કરેલું.

દુમ રાજ મં જંગલ જોગી તરે મરે કયા કામ;

રાજ કરો ગાદી ઉપરે લેખો ગુરુકા નામ. આ. ૧

ગો—ના ચપ્પે મુજ દોલત માયા ના ચપ્પે મુજે મામ;

હાથ જોડને કરૂં ખીનતી ગુર સુધારો કામ.

મેં એલા તુમ ગુરુ હમારા શિરપર મરા હાથ ધરા. બા. ૨
 જ—તુને એલા ના કરે સરે સુણ રાજા મરી બાલ,
 કયું તું મારે પાવ પડતહે જોડત હે દો હાથ. બા. ૩
 જો—ભગવાંમ ભગવાન બસતહે ગુરુ દેવનકો દેવ,
 આપ તરે ઓરનકુ તારો કરે તુખારી શેવ. મં. ૪

દેર લાવણી.

ગોપીચંદ—

સુણો જલંધર આપ નિરાંજનજી તુમ ગુરુ મેં એલા તેરા,
 પડી જાઝ હરીઆવ ખીચમે પાર લગા એડા મરા;
 તીરીઆ જાત જગતકા ફંદાજી તીન લોક ધસમેં માર્છ,
 ગાત પિતા ઓર એનજ બંધુ ન્યાત જાત સમા સોધ;
 રાજ ગરબ અભિમાન ગરબ બતાજી પાપ પરગટ દોધ,
 જમી ઓર આદાશ ખીચમે ગયા નહીં સાજત કોધ,
 એ સંસાર ભરા દીલ સાગર જીમ મછી કાટે કોઈ;
 ખડ પાલપર કાલ પુકારે રૂપ ધરા જેસે ભોધ;
 ખુરા કાલકા ફંદા મેને છોડા રાજ સળ ધંધા;
 એ બદન વણુ હેગીદા નહી તાજ જહાં જલ ધેરા. પડી ૦ ૧
 ધરમ રાજને બજા ચડાઇજી શિરપર આગકર કાલ ખડા.
 જળ ગુકે જળ મારે સોટ જયું ચીડીયાં ખીચ બાજ પડા;
 કાયા દે અવદે કપાજી ઉસ મટીકા બના ધડા,
 લાગે દેસ જહ ઉડે ખેસા જહ દુડે તાર જયું તડાતડા;
 બ્રહ્મા બિસનું મહાદેવ આદાઇ તીનુચે કોન ખડા;

ઉનકે આગે ઓ નહીં ચુકે જાય આસનપર દીધા ખડા;
 પછી કાલકી ફાંચી વો ભુકત ગરે ચોરાસો,
 કહાં મનુગાં કહાં દાશી ચાકુ ખુટ શીર ગયા ફેરા. પડી૦ ૨
 સતજુગમેં હીરણ્યાકસ રાજનજી મહાદેવને ગરદાન દીધા,
 દાપરમેં દુરભેધન રાજનજી અથ સોગાસન લાય લીધા;
 આપા કાલ જદ પડા ધરનપર ઘડી એક શીર ના જ્યા,
 સાત દ્વીપ નવ ખાંડ ખીચમેં સખ પૃથ્વીકા રાજ કીધા;
 ત્રેતામેં રાવણુ થા રાજ સખ દેવનકુ દેદ કીધા;
 મધ ગાલ દોડ બરતે પાણી ચંદ્ર સુરજ જલ તેજ દીધા;
 કૃષ્ણ ભયે કલજુગમેં રાજનજી સખ જદવ અભિમાન કીધા,
 આપા કાલ જદ પડા ધરનપર મરગયે ગોપી ફોડ લીધા;
 આરં જુગકી કહી કહો નાય અખ કયા રહી,
 સંગ કીસીકે ગમ નહીં તાગ જહાં જલ ઘેરા. પડી૦ ૩
 સુણો નાય એક અરજ મેરી ગુર પિના ફેસી મુક્તી,
 બડે મુની એ વિશ્વામિત્ર સખ દેવન મીલ કરી ભક્તી;
 શુકાચાર અસુરકે બાતાજી બચા ચત્રીયે જુગતા જુગતી,
 ગોરખનાથ બરખરી રાજ રાજ છોડ માયા મુક્તી;
 કહેતે માતીલાલ સભામેં અખાંડ જોત કરે જુગતી.
 દુરમનકો નાશ ભવાની અરજ સુણો મેરી શકતી;
 ભગત તુમારે તારે સખ અસુર નરકુ મારે,
 હુંડ હુંડ કર ન્યારે ઉઠી જોગકી લેહરાં. પડી૦ ૪

ટેક દુહા.

જો—ચંપા નીજરાંશે મેલો મારી ખેનરો,

સુણ હે ખાંદી કહું હકીકત મહેત્રાં નીચે આવ;
 જન દોલત માયા નહી માયું બીક્ષા ધરમકી લાવ. ચંપા. ૧

ટેઈ.

દાસી—જોગી લુણુ બરાવું યારી ખાલમં,
 ખાંદીયારી ખાપ રખીશ નહી મુખસે ખાલ મંજાલ;
 કોણુ ખેન તું કીસકા ભાઈ લુણુ બરાવું ખાલ;
 નામ લેવે તું ગોપીચંદકા ઉઠે બદનમં ખાલ. જોગી. ૧

ગો—ખાંદી મારા ખાપ કીસયા લખ કાલમં ખાલ;
 દાસી ખેન કો ડાપ ચેસને દેખ્યો યારો તોલ;
 માલ ખાપ મસ્તાની હોય ગઈ ખાલે કડવા ખાલ. ચં. ૨

દા—મરા બચન શીરે નહીં પીછા તુજપર આવે રીસ;
 કીતેક જોગી મંગકર ખાતે શીરતે દસ ઐર ખીસ;
 સુણુતા રાજ ઉમસેન યારો અધર કટાવે શીશ. જોગી. ૩

ગો—અધર શીશ કટાનેવાલા નહીં પૃથવીમેં જાપ,
 ના કીસીસે વધરભાવ મારે ના કીસીસે દાવ;
 જાપ કહેજો મારી બહેનનેસ યારો વીર ગોપીચંદ આવ. ચં. ૪

ટેર.

દાસી—ખાધ ગોપીચંદ આયો ભગવા વેશમેં.
 ઉઠ ઐ ખાધ ખારણિય યારો આયો ગોપીચંદ વીર;
 જોગી હોયકર ચસા જંગલમેં સુનો કર ગયો પીર ખાઈ.

ટેર.

ચંદ્રાવતી—દાસી રાજ કરેરે વીરો દેશમેં.
 હે હીતીયારી પાપનીશ માનુ ખોલ ન ઐસા અચન;

- નામ લેવે તું ગોપીચંદ્રા આલ ન મારે બદન. ૬૦ ૧
- દા--જેસી આલ ઉઠી તન તેરે તેસી મુગકુ જાણુ;
નામ બતાયા નરપત માનું સખ દીવા સેનાણુ ૫૫૦ ૨
- ચં--જોગી જોગી મતકર દાશી મુખસે ખોલ સંભાલ;
ઓ તો જોગી દુર દેસકો લુણુ બરાવું ખાલ. ૬૦ ૩
- દા--લુણુ બરાવું ખાલમેં થાને મારું જીવસે ડાર;
બીક્ષા માગે બારણેસ વો ઉમો કરેરે પુકાર. ૫૫૦ ૪
- ચં--કરે પુકાર એક નહી પુછે નીશનીન આયો હાર;
એક સુરતકા અનેક જોગી દીનમે શીરે હનર. ૬૫૦ ૫
- દા--એક ચંદ્રકો ચાંદણીસ શીર દુજો ગોપીચંદ;
ત્રીજો ન જયો પૃથવીસ વો કરે ઉજળો મંદ. ૫૫૦ ૬
- ચં--એક અયંબો મેં સુણ્યો શરે જો ધર હોય ઉછાવ;
કુંજર કમિયા પોલખીસ વો ધરતી ધરે ન પાવ. ૬૦ ૭
- દા--પાવ બલે ધરતીતપેસરે સુરજ રહ્યો શીર છાવ,
બીક્ષા માગે મહેલમેં વો ઉમો કરેરે પુકાર. ૫૫૦ ૮
- ચં--દલપર દલ ચડે અતી ભારી ઓ ખંગાલો રાજ;
છત્ર સિંગાસન ચમર દોળાવે જેઠ ચલે ગજરાજ. ૬૦ ૯
- દા--કાનમં મુદ્રા ગલે મૃગદ્વાલા શીરપર ભગવા વેશ;
સોંગી નાદ બજાવે મુખસે આદ પુરય આદેશ. ૫૫૦ ૧૦
- ચં--હીથો હુત કરે સખીસ મારો જીવ ધરે નહીં ધીર;
ક્રોધ ખીધ દેખું વીરનેશ મારે નયણે ન થમે નીર. ૬૦ ૧૧
- દા--નેણું નીર સખતોસ ખાઇ બેગ મીત્રોને શ્રીપ;

ધુપ પડે ધરતી તપેમરે જલે જમીનપર પાવ.
 ચં--કડ એ બાઈ આરણેશ તું લે સખીયાંને સાથ;
 કરો આરતી ગોપીચંદકી પુછો ગનકી ખાત.

બાઈ૦ ૧૨

દાશી૦ ૧૩

દેર દુહા.

ગો--મારી ખેન સયાની બીડા આશોની ઉભો આરણે;

ચં--ગોપીચંદ વીરા જોગી હુરોરે કીજી કારણે.

કાં થે લાની સેલી સોંગી કડાં રૂઝાયા કાન;

આરા ખરસકી જોગર તેરી તે લડકા નાદાનરે.

ગો. ૧

ગો--જનમ દીયો મૈનાવતીસરે કીસખીપ લોપું કાર;

મુડ મુઝાષ મહેતમેંજને કીયો યુરકી સાર.

મારી૦ ૨

ચં--મરજે મા મૈનાવતીસરે જીને ખનાયો ગ્યાન;

દુખરે મરજો સતયુર થારા રડયા છુરીસે કાનરે.

ગો૦ ૩

ગો--કાન દુઝાન મુઝા પેહરી કર લીયા બગવા વેસ;

માન પિતાને દોશ ન દીજે લીખ્યો વિધાતા લેખ.

મારી૦ ૪

ચં--કહાં વિધાતા લીખ ગઘ અને સંગતકા ઉપદેશ;

શેકુર બંગાલા સખી ડખોયા કર કર બગવા વેસરે.

ગો. ૫

તેમ યુરકુ આગ લગાડી દીની ઉત્તરી લીખ;

રાજ છોડ ને બગો મસાની ઘર ઘર ગાજે બીખરે.

ગો. ૬

દેર લાવાણી.

ચંદ્રાવતી--

મરી બગવાકી પતની આજ મુખ્ય ગોપીચંદરે બાઈ;

માતા મેરી જનમ દુખીઆરણુ રાય મરેગી ભોજાધ. ૨૬.

મેરા બાપકુ એકહી બેટા દુસરા બને જનમ લીયા;
પુત્ર વિના પરીવાર સખીરી જ્યું મંદીર ખીમ દીયા.
તેરા સમરણુ સખ કોઇ કરતા છણુ જોગીકા બેસ લીયા;
તેરે બિના અખ સુણુરે ભાધ મરજાવેગી ફાડ લીયા.

લીયા ફાડ મર જાવે કહો કહો જોગી કહાં પાવે;
ધર ધર અલક જગાવે કોણુ ઉપાય કરે ભાધ. માતા • ૧

ખીના ભાધ કો બેન ન બાલે જુગમે રહેવે નહી નાતા;
મુંડ મુઝાકર સુણી મેહેલમે ખુરી કરી જો ધર માતા.

દેખ કસાધ દયા આધ ફાડા કાન અપને હાતા;
ધરકી કીસ્મતમે એહી લીખીથી ખુરી કરી જોગીદાતા.
થેહેર બંગાલા સખી ડખોયા છોડ ચલે અન ધન માયા;
કોણુ દેશસે આયા જલધર કહા કરે અમર કાયા.

હાય જોડને કરે ખીનતી સુણુજે તું મેરા ભાધ;
કહા હે ઉમ્મીકી નાત જાત વો હે બણીકી યા નાધ.

જોગી બનકે આપા છીજે મેરી કાયા,
મેતીને ખ્યાલ ગાયા બેખ ઉતારે ભાધ;

માતા મેરી જનમ દુખીઆરણુ રાય મરેગી ભોજાધ. ૨

૨૬.

ગા—રતનાદે બાંદી બીક્ષા ધરમકી લાવના.

રત૦—સુણુ બાલક જોગી મેહેલાં નહીં અલક જગાવના.

ગા—જોગી ખડા તેરે બારણુ લુંડી બીક્ષા ધરમકી લાવ;

કુષ્ઠ પડે ધરતી તપેસ મારે સુરજ રહ્યો શીર હાથ;

ગુરુસે વીનવું બીક્ષા ધરમકી લાવના.

રત૦—કાં થારી માતા ધર નહીં રાને પિતા ગયો પરદેશ;

કાણુ યાને મુસે જાલીયો તું કર ગયો જગવો વેસ.

ગુરુસે વીનવું યાને કીનેર દીધો ઉજદેશ;

મુણુ ખાલક જોગી મહેલાં નહીં અલક જગાવના.

ગા—માતા મેરી ધર ખસે સુંડી ગુરુ જલધર નાથ,

અમર ક્યો ધન લોકમે મારે ધયો શીરપર હાથ;

ગુરુસે વીનવું મેલાં શીરતાહું દીન રાત,

રતનાદે ખાંદી બીક્ષા ધરમકી લાવના.

રત૦—મહેલાદા મારંગ છોડ દે જોગી પહાંસે હોજ દુર,

જુખ્યો હોય તો માંગસે થારો કરે દળીદર દુર;

દયા મુજ આવતી મેલા અન ધન લખમી પુર,

મુણુ ખાલક જોગી મેલાં નહીં અલક જગાવના.

ટેક દુહા.

રતનાદે—

આલો ખાધ અખ ખારણે જોગી અલક જગાવેહે,

અલક જગાવે ને નાદ પુરાવેને ઉમો કરે પુકાર;

માઈ ખાપ વો કહુએ ન કહેવે દીસે રાજકુમાર;

આલો ખાધ અખ ખારણે જોગી અલક જગાવે હે.

મુણુ રાણી પાટમદે આવ ઉઠ ખારણે જોગી અલક જગાવે હે;

લોભકો નહીં આકાશ જુણુ છોડી સખ જુગતકી આશ;

આમતા હે સૌ ખીના લીયે જવે હે.

સુલ્ક ૦ ૮

રાણી—સુલ્ક હે રતન જખાંનકુ જતન કર ભાંગ ખાઈ;
આજ બધ ભોરી હો ખતાવતી હે કંઈ મરા વાર જાઈ હો;
જખાન કયા હુઈ ખાવરી રાજ તો ગયા શીકાર,
વખત કુષ આણેકી કર અપણે કામ પીઠી સુલ્ક માવે હે.

ટેર કુહા.

રાણી—

જાગી થારીરે સુરત મારા રાજરી.

થારી સુરત મારા રાજકી શને ખેલણુ ગયો શીકાર;

ખાલી સુલ્કર જો મેં દોડી આઈ મેહેલકે બહાર. જાગી ૦ ૧

કાં થારી માતા ધર નહી શને પિતા ગયો ખરદેશ;

કોણુ થાને મુસે ખાલિયો તું કર ગયો ભગવો વેસ. જાગી ૦ ૨

બીજા માગે મહેલમેસરે ઉભો કરેરે પુકાર;

સુરત લાગે સામીની શાગારે રાજ કહણી માર. જાગી ૦ ૩

કોણુ થાને મુસે ખાલીયોસરે કોણુ થાને દીની થીખ;

કાલ પડા ઉણુ દેશમેશ તુ ધર ધર માગે બીખ. જાગી ૦ ૪

ટેર.

જોખીયંદ જનમકો વેરી રહો.

ટેર.

જોખીયંદ—

ભયો ભયારે મન જાગી હો ખડા મહેલકે બહાર;

કરતાહું પુકાર મુજીયો અરજ મરી.

અટલ રહો તેરા રાજમંશરે સખી મેરા રાજ;

આખાદાની મરી ખાસી કુસી તેરી હાજર હોવે સો ભીક્ષા લાવ,

ખહોત દેર હુધ મુજે લાવ ફેરી ગુરસે પાયા ગ્યાન,

એ ધરે મં રાજ ધ્યાન લાવો માધ મુજે હોતી હે અવેરી;

બયો બગોરે મન જોગી હો.

હોતી હે અવેર જામં કહુ નહી ફેર,

માંગતા હે ભીક્ષા ખેર મં કહા કરે જનમકો ભોગી;

સો આજ બન્યો જોગી ગમે ડાલ મૃગછાલા;

અંગ બરમાધ હે પલકમં મુલક ઉઠાપ દીતો,

અંગ ઉલટ ગયો ફરીઆવ એક છીન માંહે;

ખગાલાકો છોડ્યો રાજ તજ સખ જુગતકી આજ,

ત્રિપાકુ કહેગયો માધ હો જનમકો વેરી હો.

બયો ૦ ૨

રાજકી રાણી સો ગુરકી માતા ત્રિખા લેખ જીધાતા,

સો મં કયા કરે પુરખલે પુન્યસે કરી હે હુણીકી સેવા;

માતા બર કરી કૃપાસેતી આણુ મીલા હે,

ખુજ તો પીરાધ બદલી હે શેર સો પિયા મં કેસે શીરં;

મુસ જંગલમં જુઠમ જુઠા લગી હે લુટમ લુટા,

નહી ખયે જન રાણી મં કયા કરે.

જનમ ઓર મરનસે ન્યારા નહીં કોઈ,

દસહી બયે અવતાર જાને પરમ ધરા હે,

મન્દુ ઓર કન્દુ વરાહ નારસીંગરૂપ દેખ હીરણ્યાકસકુ મારાહે;

કુન્દુને કંસકુ મારા હે.

બુદ્ધાને બુધ હરલીની સખકી કલકી અવતાર,
મહારાજ ખડે હે.

ભયો ૦ ૪

જનમ ઓર મરણસે ન્યારા નહી રૂઢ

દશઘ બયે અવતા જાને ધરમ ધરા હે;

સંતનકી સુણી પુકાર આયે જનમ ધાર,

દુક દુક કર અસુરકુ મારા હે જાને કરે હે અનેક કામ;

અપણા અપણા ભગત દેખતા હે જાડો નામ નહી આધાર,

રાણી જોઈ ખાવંદ હગારા હે.

ભયો ૦ ૫

આયો ખાવંદ તેરો સો જસે ચીત મેરો હે,

જલંધરકો જોગ પાયો જેસાઘ આપ તેસો પલ્લે ખાંધીગો પાપ;

અરે મહારાજ થાને એસી રીખ કોન જતાઈ હે.

ભયો ૦ ૬

પિતા ત્રીલોકીચંદ જાને સખી કીયો આનંદ;

માતાનો મેરી મૈનાવતી અમૃતસે બરી હે,

બિનોહ તો ઉઝસેન જાકો બર આવે નેન,

બિન તો ચંદ્રાવતી મેરી ચિંતામેં ખડી હે;

રાણી પાટમદે મેરે સનમુખ ખડી હે;

વાહવાહરે ગોપીચંદ તેને જોત જરી કીષ હે.

ભયો ૦ ૭

ટૅ.

રાણી—રાજા થાને પાખડ એ બેદ જતાગો વ.

ગો—માઈ માનુ અલગ્યાંન ગુરસે પાયો વ.

રા—કાં હે અલ્લા કાં હે વિરતુ કાં હે આદ સન્યાસી,

તીન લોકમેં રાજ ઉસીકો વો કઈકાસકે બાસી;

એકા કીયા પૂખંડીને ગલ ગલે ફાંસી,

રાજા ૦ ૮

જો—ઈધર બ્રહ્મા ઇધર બિસ્તુ ઇધર શંકર દેવ,

અગમ નિગમકી સુઝે ઉતસે લગ્યા નેવ,

હાય જોડને કરં ખીનતી ગુરુ દેવનકો દેવ.

માર્છં ૨

રા—તેરા ગુરુકો પુછો ખે રાજા બિના પુરુષકી નારી,

બરમાકો સાવિત્રી સોવે બિસ્તુકે ધર રાણી,

મહાદેવ સંગ સોવે પારવતી ડાખે આંગ નિશાની.

રાજાં ૩

જો—જરા ગુરુને એસા બતાયા કીણસે બાલના નાહી,

બ્રહ્મા બિસ્તુ મહાદેવને સારી સદ્ગી રચાઇ,

બિના નાર નહી નરકી પેદા મં લડકા તેં માઇ.

માર્છં ૪

રા—માઇ માઇ મત કર માનુ તું છે રાજકુમાર,

એક દીન રાજા તું હતો શને તુમ પુરુષ હમ નાર.

એલા ક્રિયા પાખંડીને છેડ ચલા વો સંસાર.

રાજાં ૫

ટૅર.

રાણી—રાજા હમસે હસ બોલો ચાલો મહેલાં માંહે,

જો—માર્છ મનુ બિજા ધરગકી લાવ ગુરુકી આગા નાહી,

રા—કાં થેં લીની ડંડ કમડલ કાં લીની મૃગ છાલા,

કાણુ ગુરુ ઉપદેશ બતાયો કીણુ પેરાઇ માલા;

• ગુરુકા નામ બતાવે જાગ તે કેસા પાવે,

બિજા માગણુ આયા ધીજે મોરી કાપા;

રા—રાજા હમસે હસ બોલો ચાલો મહેલાં માંહે.

જો—ડંડ કમડલ દિયા ગુરુને ઉણુ પેરાઈ માલા,

શેલી સીંગી નાદ બજાવે એઠણુક મગછાલા,

• ગુરુને ગ્યાંન બતાયા રસ્તા જાણસે પ.યા;

ગુરુ દેવનકો દેવા કરૂં મેં ઉત્તમી સેવા.

માધ૦ ૨

રા—તેરા ગુરુકુ આગ લગાજી તેને બતાવેા ગ્યાન;

બારા અરસકી ઉમ્મ તેરી તેં રાજ નાદાન;

જલધર કહીએ એદી જનમકો મરેા વેરી,

બિક્ષા કેસે લાવું ગુરુકુ આગ લગાજી.

રાજ૦ ૩

ગો—અલ ભે રંડી નહી કામક્રી મુખસે બોલ સંભાલ;

મુકતીકો ઘાતા જલધર ઉરકો દેતી ગાલ;

જલતી મરી કાયા મરખકા બાન લગાયા;

ધાકસે ભાગે હાથી તેં જોખન મદમાતી.

માધ૦ ૪

રા—મરેા જોખન બહોત જોરાવર તેં જોગી બન આયા,

બ્યું બ્યું સુરત દેખું તેરી છીજે મરી કાયા;

માયા તેને કેસી તોડી ખીચ ડગધ મરી જોડી

અંતસે ઉઠે જ્વાલા મુણુ ગોડ બંગાલે વાલા.

રાજ૦ ૫

ગો—ગોડ બંગાલે રાજ કેસો માર્છ દો વીપ્રને દાન,

રમતા જોગી હસકર પુજો વધે જગતમેં માન;

માંમ કર લાવે જો ફેરી વેઠ ગામ ગા તેરી,

ગુરુ આવેગા મરેા અથ તો ભયા સવેરા.

માધ૦ ૬

રા—હુલા સમિરા ભાગે ફેરા કેસે બાલું નાહી,

તેરા મરેા ન્યાય હોવોગા બર પંચાકે માંહી;

પકડ લજી તેરા પક્ષા કેસે તેં તોડા તલા,

આપને બળું પાતી જનમકો મરેા સંગાતી.

રાજ૦ ૭

ગો—તેરે જનમકી તું સંગાતી મરેા જનમને જોગી.

ઇસ ખાતાંમેં નર નહો હે હસે શહેરકે લોક;
 જોગમી તુમ માતા લીખા સો લેખ બિધાતા;
 કલપતી ક્યું તું મનમેં જોગ લીખા મેરા કરગમ. માઇ૦ ૮

૨૧--લીખા અંક સોઇ બીધાતા કયા કરતા કીરતાર,
 જો ધર રહેતી મેં બાપકે ઓર મીત્રે બરથાર;
 મુણે મહારાજ રાજ દેશકા આવે રાજ;
 બાપકે હઠી મેં પ્યારી રહેતી અકલ કુંવારી. રાજ૦ ૬

૩૦--અકલ કુંવારી રહેવતીશને જો જનમ મરજનપ,
 હમકુ અમર કીયા ગુરને ક્યું મનમેં પસ્તાવ;
 ગુર હે બાલ હમારા ગ્યાનકા કીયા પસારા,
 તેરા ગુર માની ગાયા પરગ પદારથ પાવે. માઇ૦ ૧૦

દેશ.

રાણી —

શહેર જંગલો યું ઝુરે યારી ફેજ ખડી મહારાજ,
 બાદલ મહેલ બાદલ જ્યું ચમકે રતન જડીત ગખાસ;
 ભરી સભાકે બીચમેં રાજ કરે નીત રાસ. શૈ૦ ૧

જનમ જનમકો તું બડભાગી જોગી હુણે કીણ કાજ;
 ત્રિપાકુ તું કહે ગયો માર્છ શરમ ન આર્છ લાજ. શૈ૦ ૨

હાથી ઉપર કરી અંબાડી હોદે કરી ગજરાજ;
 ઘોડાકી કધુ જનત સારી ત્યાગ દીયા મહારાજ. શૈ૦ ૩

રાણી --

લયોરે જોપીચંદ જોગી આસન માર બેઠો એક છીનમં,

આપ બસો બડબાગી પહેલી આવ ક્યું કીયો સચે;

આપ કાપકું ત્યાગી.

ભયો ૧

આસન માર બેઠો એક છીનમે ઈશુ સરોવરકી પાળ;

ખતમાયો ખેત્રે નહી સરે ખેડે આસન માર.

ભયો ૨

દેર લાવણી.

રાણી—

રાગ રાગ ખડી પુકારે જોખન મદમાતી;

જોગી હોયકર અમે જંગલમે દેખુ જલે મેરી છાતી.

મહેસા નીચે અક્ક જગાવે એ ઉસ્કા દેહેના,

માતા કહેખર બીજા માગે કેસે કહું ખેના;

ખીના પુરુષ હે ત્રિયા જુગ મે જુગા હે રહેના,

જયું જયુ સુરત દેખું ઉસ્કા જાર આવે નેના;

દોખન માયા માલ જાગના સખી લુટાય દેના,

જોગન હોયકર અરમ રમાયું, ઉસ રાગકે સંગ મેં જાણી,

જનામ સંગાતી.

જોગી ૧

ખારા ખરસકી કમર તેગી સુનના દીક્ષજની,

અગીયારા ખરસકી ધરમે ત્રીયા ગડતી જવાની;

સાસુ કહે તેરા નાશ ખાતની ઉતટીરે જવાની,

શેકુર જંગામા સખી ઉખેયા શીરા દીવા પાતી;

જોગ જોગી હુવા પલકમેં કર ગમે નાદાની

સુખી રાજ એક અરજ મેરી તેરે ખાના મેરી સુની કચેગી;

ત્રિયા નહીં ખતી.

જોગી ૨

એક દીન રાગ તેરણુ આગ સખી કરી ત્યાગી,

(૨૬)

જો મં જનું હોય તો જોમી રહેતી અકલ કુંવારી;
અકલ કાઠી ધા લગ્યા ખાપ ગઈ લાચારી,
ખીરજ રહી ખરજો નહીં માને ઝખડ ઝખડ હારી;
જો લીખ ભેળું મરા ખાપકુ સરગમી મારી,
સુરત ભેજ દઈ મં હલકાર મરા ખાપ દીક્ષમર ખાર,
ભેળું પ્રેમ પાતી.

જોમી ૦ ૩

કળસે જોમી બપા જલપર જનમકા ઝેરી,
કાઈ જનમકા ગાએ બદલા આણુ લિપા વેરી;
હાય જોડો કંઈ ખીનતી સુણો અરજ મરી,
તુમ જોમી મં હેઠીંગી જોગન રહું સંગત તેરી;
નામે નામે શીરૂં બટકતી સદા રહું ચેરી,
ધુણી પાણીકી સેવા કરૂંગી આર શીરૂં ફેરી;
માતી કહે મં કયા સમજાઈ બ્રહ્મ સગા મીજલસમં ગાડો,
કહે યુણી મં કયા બનવાડો રહો યુણ ગાતી.
જોતીયંદકો ખેલ રમ્યો હે શીળે સુણે ને ગાવે;
મન ઈચ્છા પુરણ હોવેગી દુખ કલ્પ ન પાવે.

જોમી ૦ ૪

નવિન ગુજગતી લાખામાં.

દોહરા.

જેલ રમ્યો શુભ માતીએ, નાચ્યો રૂડી પેર;
સહુડા આનંદ પાગિયા, સુણનાં ઉપજો મહેર.
ગાય શીળે ને સામજો, પોહેચે મનની આશ;
ખેલ બસો પુરો યયો, કહે કવિજનદાસ.

૬

(૨૭)

દીન થયા સહુ પાત્રજો, દાતારો દિન રાત;
અઝી રહેશે જગતમાં, સુખે તમારી લાજ.

વાંઢાનું વગોંણું ને રમુજી દારસ*

ચોપાયા.

જન્મકુંડળી ભેઈ જોશીને પ્રશ્ન પુછવા જાઉં;
જોશી જુડી અવધો કહે તે હું લછો હરખાઉં.
મદકરીમાં પણ કોઈ કદાપિ કરે વિવાની વાત;
તે તો સાચે સાચી માની યાઉં રહે રળીવાત.
અરે પ્રજુ તે અગણીત નારી અવનીપર ઉપજવી;
પણ મુજ અરથે એકજ ઘડના આગસ તુમને આપી.
હેડ ચમાર ગમાર ધણા પણ પરણેલા ધરખારી;
તેથી તો હું અમાગીજો કે નહીં મારે ભેર નારી.
નીલ રસોઈ કરીને પીરસે મુખે ખાસતી મીઠું;
જન્મ ધરી એકુ સુખ મનેો સ્વપનમાં નથી દીઠું.
મુખના મલકારા કરી કરી જુએ પતીના સામું;
દેખી ગાર દીવ દાઝે ને પસ્તાવો બહુ પામું.
વરજન્યા ગોરીમાં બેઠાં એક જીજને જગાડે;
અરે પ્રજુ એવું સુખ ઉતગ દેખીશ હું કેદ.હાડે.
અકેટથી ચીનમાં હરખાતો ચાલો ચલો આવે;

બાળક કાલુ કાલુ બોલી બાપા કહી બોલાવે.
 પુત્ર પુત્રીને પરણાવે ને વરધજી ચાપન વેળા;
 હોમ કરે જોડે બેસીને બાપા જનથી ભેળા.
 પ્રભાતે જઈને પનથટ ઉપર બગની પેરે બેસું;
 વિધવિવના વીચાર કઈ પણ એથી અર્થ સરે શું?
 રસ્તે જતાં રામાઓનાં ટોળે ટોળાં દેખું;
 નિરખીને નીસાસા નાખું અભાગ્ય માઈ સેખું.
 પછી ઘેર પોતાને જઈ હાથે નીર ઉકાળી નહાવું;
 બળ્યા બળ્યા બાપરા બનાવી ખાંત વીનાતુ ખાવું.
 રમરાન સરખું ઘર બાસે ને ચિતા સળગતી સજ્જન;
 અનિક અંતરની વાત ક્યારતાં લાગે મુજને લજ્જન.
 વાસણની ઉતરેવડને એક રાતું વચ્ચે ઓઢાડું;
 ઉઠાં છો ! વહુ એમ કહીને માઈ મન રમાડું.
 એની જોડે ઉઠો રહીને એમ વીચાઈ આપ;
 આ જોવડી કન્યા હોય તો પછી શા સંતાપ.
 એક દારડું લઈ તેની વરમાળા બેશ બનાવી;
 મારીને ઉતરેવડના મં કંઠ વિશે પેહેરાવી.
 ચાસો વહુ ચોરીમાં તમને આપીશું મ્માં માગ્યું;
 ખેચ્યાથી તે ખસી પડ્યું ને વાંસે મુજને વાગ્યું
 હસ્તાં મારે લાતો જો બાઈ હોય પ્રીયાની પ્રીતો;
 મે મારે મન એમ ગણું મને આજ્ઞા ઓરીયો વીત્યો.
 નારી વીરા કુઝળો નહી છંડો મરુંધું એ દુઃખ મારે;

પુરપતી કહે પરણુ વુ તુજને ના ગરીશ એહ માટે.
 નાગી તારી નાત તણી છે પણુ વીધવા ગુણુવાન;
 સોત્ર વરસની સુંદરી તે છે રૂપે રતી સમાન.
 હમણું તો દુખની દાઝેલી દાસે જેવી ડેશી;
 પણુ રંભા જેવી બનશે તું રાખીશ પાળીપોશી.
 પણુ તારા નાતીલા તુજને કરશે નાનથી બહાર;
 માટે હિંગત હોય તને તો પરણાવું તે નાર.

અખોલા.

વાંદા એહા ચોરો એકરે, હજજે લુધડે દરે;
 પણુ ગામની પાણી અગીયો એમ કહુંકે વાંદા ગામમાંથી
 ક્યારે મરે
 વાંદા ઘેર વસેણું, સુંદરી છાશે જાય;
 વાંદે પાચગી પછેડી તો, સુંદરી નાહી જાય.
 ગાડાં વેચી લાગ્યા ઘંટીયો; સોટ ફસરકે આવે;
 વાંદા બેઠા વીર કરે, પણુ કોઇ જાણવાને ન આવે.
 અબાગીયા વાંદા સહુ, સ્ત્રી વીનાના જનન;
 પુરવે પાપ કીધાં ઘણાં કે જુરે રાતને જન.
 પાડેશી ઘેર પદમણી, ઇંદ્રના જેવું મુખ
 પણુ હું વાંદો પાછ ધણી, કે જનમ દુઃખનું દુઃખ.

જાવા જુવો બાધ આશી વાંદાની ઘોડી ફજેતી છે પણુ સુંદરી

(૨૩)

એ એરાતનો કાંઈ આપણા હાથમાં નથી તેમ પ્રભુ પણ આપી સકતા નથી. એતો પાતના નસીબની વાત છે આપણા નથી જ્યાં નથી તે પછે કપાજે હાથ દેધો જશે.

